naznačuje v texte, je vlastne len vývoj hranice uhorskej proti Rakúsku, aj to len v prvých troch storočiach. Východiskom úvahy je pojem hranice: termín metae, hotar, határ je označen čiary, ktorá má právne-distinkčnú moc medzi dvoma teritoriálne danými právnými objektmi — pokiaľ ide o obor súkromného práva. Dľa mojej mienky nebolo potrebné tak obsiahlej dokumentácie k tomu, že hranica je termín právne technický, skôr z toho poznatku mal byť vyvodený záver vzťažmo jeho juristickej povahy, čo autor učinil pokiaľ ide o diferenciáciu pojmovú medzi határ a gyepü (posledné kryje sa s lat. indagines, v prameňoch zriedka spomínaným), v čom ale mnohým zostal podlžny, pokiaľ sa týka včlenenia pojmu štátna hranica do právnej sústavy patričnej doby. Lebo obsiahle srovnávať obsah slova metae (hranice majetkov) s confinia (hranice štátu) je už predom bezvýhladné (to vysvítá i zo záveru, ku ktorému autor dospel) a keď sa už deje, potom je chybou nechať stranou patrimonijny princip, čo základ súkromo-, pokiaľ tak možno hovoriť i verejnoprávneho sriadenia nastaršej doby; na jeho pôde by bolo skúmanie viedlo k určitým styčným bodom i podalo pre oba pojmy charakteristické differencia specifica, lebo v sriadení patrimonijnom (ale len tam) bolo by možné konštruovať nadradený pojem hraníc ako genus. Miera a spôsob, ktorým autor tak učinil nevyhovuje, lebo nemožno vychodiť z aktívneho a latentneho ius regium„ ale len z patrimonijneho sriadenia vôbec. Pokiaľ sa tedy týka najstaršej doby, trpí jadro štúdie vadou metody, čím sa nechcem nijako dotknúť iste pozitívnych výsledkov, ktoré priniesla s hľadiska čiste historického — nie právne historického. Úvaha je prílišne viacaná na použitý materiál listinný a len tým je vysvetliteľné, že pisateľ odstavuje celý problém na pole aktívneho a latentného ius regium (trpí i na pojmovú neujasnenosť jeho), lebo len o ňom — pochopiteľne — zmieňujú sa listiny, nie i o sústave patrimonijnej, ktorú ako *sústavu* bolo vziať do ohľadu. Pokiaľ ide potom o vývoj hraníc v dobe štátu stavovskeho autor činí si len výhradu poznámok, v nich ovšem vychodí z názoru, ktorý maďarská literatúra chová o pojmu corona a regnum, a preto v prípade meritornosti riešenia nebolo by možné súhlasiť s jeho vývodmi, nakoľko učenie o corona a regnum neakceptujeme v tom znení, ako ho tlumčí panujúcí hlas maď. literatúry. Vývoj uhorských (resp. maďarských) hraníc v najnovšej dobe púšťa autor so zretelu, mieniac celkový vývoj od najstaršej do najnovšej doby zpracovať integrálne. Pre ten prípad nemožno než zdôrazniť potrebu prehĺbiť juristickú stránku problému, najmä ak má byť otázka riešená ako aktuálna v dobe, keď medzinárodná politika a právo koncentruje sa k problému hraníc (ako hovorí autor), lebo — môžme my konštatovať — princip historických hraníc ustúpil principu hraníc právnych. Luby.

Dr. JAROSLAV ČULÍK: *Sbírka vzorců notářských listin.* Odpověď: *Recence o sbírce vzorců notářských listin k notářskému řádu, uveřejněná v čís. 4. str. 185.* a násled. není přiléhavá. Souhlasím s kritikem, že upraviti vzorce listin není věcí lehkou a vždy snadnější jest kritika. Kritika ta však musí býti nestranná a správná. Tomu tak není. Nesestavil jsem v prvním díle sbírky »hlavy« listin, nýbrž »kostry« listin, řídě se příkladem formulářů, vydaných Jednotou notářů r. 1871, které se již vžily. Neuváděl jsem při každém typu dotyčný § n. ř., poněvadž kostry ty mají platiti i pro nový notářský řád, v němž bude číslování §§ jiné. V druhém díle jsou typy »náplně« těchto koster, kteréž jsem uvedl podle zákona ze dne 25. VII. 1871 čís. 76 a dalších zákonných ustanovení za sebou.

K výtkám jednotlivých vzorců uvádím toto: *Vzor čís. 161* jest prý bezcenný; není, neboť pojednává o typu notářského spisu při dědickém narovnání, které často přichází. *Vzor čís 50* výslovně uveden jest jako smlouva dědická a vzájemná závěť co testamentum correspectivum (Stubenrauch Coment str. 551). Takovýto testament jest vždy sice odvolatelný, avšak strany mohou ujednati, že odvolá-li jeden závěť, může odvolati závěť i druhý a podle rozh. ze dne 30. X. 1866 čís. 2627 otištěného při

§ 1247 obč. zák. »nelze usuzovati na neodvolatelnost snubního ustanovení, pokud ve svatební smlouvě není neodvolatelnost obsažena, *na př. vzdáním se práva odvolacího.*« Proto ve vzorci tom vzdávají se manželé práva odvolati. Totéž platí o *vzorci čís. 140. Vzor čís. 138* obsahuje pouze dědickou smlouvu. *Vzor čís. 127* nezřizuje věno rodičům nevěsty, nýbrž rodiče zřizují věno snoubencům. *Vzor čís. 145 a* jest rovněž správný obsahově, jen nadpis měl zníti »dobrovolný rozvod a smlouva o placení důchodu«, což z obsahu vzorce vyplývá, ježto manželé prohlašují, že s ohledem na zamýšlený rozvod uzavírají smlouvu o majetkových poměrech placením důchodu, kterážto úmluva musí každému rozvodu předcházeti a není contra bonos mores. Pokud se týká závazku podepsati žádost za rozluku, požadují strany vždy tento závazek z toho důvodu, že poskytuje se výhoda majetková, již v předkladu, že dojde k rozluce a pozdějším odepřením souhlasu trpěla by druhá strana újmu. V praksi požadují vždy právní zástupcové stran, aby byl tento slib, podepsati žádost o rozluku, dán již do smlouvy a ihned po jejím podpisu dávají podepsati dotyčnou žádost předem. Contra bonos mores to není. Dokonce novější rozhodnutí z r. 1926 V. 6335 prohlašuje, že »zavázal-li se manžel soudním smírem, že dá po roce souhlas k rozluce, jest pokládati prohlášení souhlasu uplynutím lhůty za vydané«. *Vzorec čís. 150* nemá intabulační doložky, poněvadž kdyby svolovaly strany ihned ku vkladu vlastnického práva, nebylo by to darování na případ smrti, nýbrž mezi živými. Intabulační klausule mohla by býti připojena jen v tom smyslu, že podle notářského spisu *a* úmrtního listu má býti vloženo vlastnické právo. Po smrti dárcově dlužno ohlásiti darování na případ smrti, darovaný předmět uvede se sice v inventáři (místopřísežném seznání), aniž by se vyhazovala jeho cena a uvede se ve výkazu poplatkovém. Dlužno pak od dědiců žádati svolení ku vkladu práva vlastnického. Kdyby se do smlouvy dala klausule na vklad práva vlastnického ihned, vyměřil by finanční úřad poplatek obohacování ihned, kdežto v případě našem vyměří poplatek obohacovací až po smrti. *Vzorec čís. 156* a *127* má správnou intabulační klausuli, což asi bylo přehlédnuto. *Vzor čís. 162.* Podle odst. 5 smlouvy podrobují se strany § 3 n. ř. pouze v případě splatnosti pohledávky a tuto dlužno prokázati prohlášením, že úvěr byl vyčerpán. Prohlášení to státi se musí ovšem opět notářským spisem. *Vzorec čís. 138* jest správný, neboť mnohý chce býti smlouvou zabezpečen, že skutečně po svatbě mu manželka postoupí část svého jmění. Pouhý slib byl by nežalovatelný, jest tu třeba pactum de contrahendo, a to notářským spisem (rozhodnutí z 8. VI. 1898 čís. I:216). Pouhá úmluva o budoucí smlouvě nepodléhá poplatku převodnímu a není proto třeba ji ohlašovati, neboť smlouvou touto se ničeho nepřevádí a není to punktace, ježto není dosud jisto, zdali k uskutečnění smlouvy dojde. *Vzorce čís. 126, 129, 130 a 132* týkají se smluv, které komise pro reformu občanského zákona nazvala správně smlouvami odstupnými. § 3 popl. novely z r. 1933 má na mysli pouze úplatné smlouvy, proto také slovo »postupní« uvedeno při trhové smlouvě v závorce. Odstupní smlouvy, jež přicházejí mezi rodiči a dětmi, jsou smlouvy sui generis a bývají vždy aspoň částečně bezplatnými a bezúplatné smlouvy neuvádí § 3 mezi smlouvami, z nichž poplatek do 40 dnů nutno zaplatiti. Ze všech odstupních smluv shora uvedených jest zřejmo, že jedná se o částečně bezúplatné smlouvy. Je možné, že finanční orgány budou vykládati věc pro poplatníka in peius (jak také uvádí Hana v Č. P. str. 44 z r. 1933), podle mého názoru však nesprávně a bude nutno pak o tom vyvolati rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Ostatně notářská komora pražská zažádala již u ministerstva financí, aby dalo offic. výklad k § tomu a odstranilo tím jeho nejasnost. *Vzor čís. 162* jedná o předmětu 250.000.— a jen této výše se poučení týkalo. *Vzorec č. 144:* Jest správné, že slovo »z opatrnosti« mělo býti vynecháno, kdežto u vzoru čís. 158 jest slovo to na místě, poněvadž při stejné ceně fysicky rozdělených nemovitostí nepodléhá smlouva poplatkům, ale vzdor tomu jest lépe a tudíž »opatrné«

smlouvu ohlásiti, poněvadž berní úřad mohl by event. zjistiti, že tu není stejná cena a pak by smlouva poplatku nepodléhala. *Při vzorci čís. 159* jest na první pohled záměna kolků na smlouvu s kolkem na žádost.

Avšak kdyby všecky výtky byly správné, jest přece tvrzení, že sbírka jest nebezpečná a nepoužívatelná, příliš odvážné, neboť sbírka ta není určena laikům, nýbrž právníkům, zejména notářům, jako vzory listin namnoze zcela nového druhu, na př. nová osvědčení (č. 64—78, 80 atd.). Náplň vzorců může býti různá a následkem toho také dlužno obsah listin vždy prostudovati a ustanovení poplatkových podle toho použíti, což každému notáři jest běžné.

V mém úmyslu nebylo soutěžiti se sbírkou vzorců páně recensentovu z r. 1931, neboť sbírka jeho určena jest více pro laiky, kdežto moje pro notáře neb advokáty, kteří chtějí dáti soukromou listinu solenisovati, což ale jest přípustno pouze v právních jednáních, pro něž není zákonem předepsána nucená forma notářského spisu, jak v novém n. ř. výslovně bude stanoveno. Dr. Čulík.

Doslov. K výše uvedené obraně pana autora podotýká recensent, že z jeho kritiky bylo viděti, že se snažil a byl zcela nestranným. Byly uvedeny vzory recensované knihy a předpisy právní, jimž se zdají odporovati. Jestliže nyní pan autor uvádí své poznámky, máme za to, že tyto poznámky měly býti v knize na příslušných místech, aby je měli uživatelé knihy na očích, aby se mohli podle nich zaříditi. Jedná-li se o »hlavy« nebo »kostry«, na věci nic nemění. Jde-li však o ustanovení poplatková, pak podle známé zásady, že v pochybnosti se rozhoduje pro stanovisko státu příznivější, měl by autor svůj výklad poplatkový odůvodniti již v knize samé; ostatně každý právní zástupce a notář spíše se zachová při sporné poplatkové věci tak, aby nemusel na sebe bráti risiko, kdyby postupem instancí jeho právní názor ukázal se nesprávný. Víme z praxe, jak jest nebezpečné spoléhati na *výklad* poplatkových předpisů, i když tento výklad bývá stabilní. Vždyť i finanční úřady judikují proti stálé judikatuře Nejvyššího správního soudu, je-li text zákona nejasný nebo připouští jiný výklad a praktický právník nemůže riskovati to, že jeho stanovisko zvítězí po několika létech u nejvyšší správní instance. Nechci zbytečně reagovati na jednotlivá vysvětlení, jen poukazuji na to, že smlouva ve vzoru 145 a) jest nicotná a neplatná, jak jsem uváděl, viz rozhodnutí n. s. civ. 10.780, 10.241 a mnoho jiných. Stejně vzor 150 má míti intabulační doložku, jak nyní autor uvádí. Vyžadovat tuto doložku na dědicích jest opět risiko sporu, a kdo ví, jak bude věc vypadat po vyhraném sporu. Že by intabulační doložka neměla vlivu na poplatek, nelze tvrditi. Jedná se přece o právní jednání, podmíněné výminkou odkládací tak jako tak. Tak by se daly uvésti důvody u všech námitek, které jsem vznesl, zde však není na to místo. Kritika byla však jak nestranná, tak i správná. Nikdo nepochybuje, že kniha jest určena právníkům, to však nebrání tomu, aby byla do všech podrobností správná. Právě právníci se obracejí do literatury v pochybných věcech, ježto běžné věci jsou jim přece běžné. Toho právě se týkala moje poznámka o nebezpečnosti spolehnutí na tuto knihu ve věcech, které jsem uvedl. Pan autor může býti ujištěn, že nepředpokládal jsem, že touto sbírkou by chtěl soutěžiti s mou Sbírkou, která obsahuje většinou vzory jiné. Ostatně moje sbírka jest stejně skoro rozebrána a nemám při recensích žádného postranního úmyslu, a pokud se týče jeho poznámky, že kniha jeho jest určena i pro advokáty, kteří chtějí soukromou listinu dáti solenisovati, poukazuji na stanovisko notářů samých, kteří solenisování neradi vidí, a také bylo vymoženo, aby solenisování listin t. zv. notářských bylo novým řádem zakázáno. Solenisování pak všech ostatních listin nebude míti vůbec žádné praktické ceny. To jest však již věc jiná. Dr. Karel Novák.

Redakce tímto považuje polemiku o knize Čulíkově za skončenou, protože jí věnovala již dostatek pozornosti úvahou Doc. Gerlicha, Dr. Nováka i samotného autora. Protože však v poslední době se ukázalo velmi

mnoho formulářových příruček, resumuje výstrahou, aby autoři se zvýšenou pečlivostí věnovali se jejich zpracování a nedali se zlákati naléháním nakladatelství, která myslí, že v jejich vydání jest výhodný zdroj příjmů.

Dr. Čáda.

SOUPIS ČESKOSLOVENSKÉ LITERATURY *za léta 1901—1925: Právo a zákonodárství (35), administrativa (35), sociální péče (36).* — Praha 1933 ?. Svaz knihkupců a nakladatelů, s. 140 in-16. — Z velikého soupisového díla Nosovského a Pražákova čs. literatury za poslední čtvrtstoletí vydávají se pravidelně pro širší čtenářskou obec zvláštní otisky. Je to velmi účelné. Právě vydaný svazeček jest určen především nám. Roztřídění je provedeno podle bibliografické soustavy desítinné (tedy v tomto svazku 34—36) podle třídy a pod-třídy, ostatek je sestaven abecedně podle autorů. To celkem zcela vyhoví a s dobrým rozmyslem doporučuji jej každému, kdo odborně nebo vědecky bude pracovati. Většiny se netýká také i mých několik kritických poznámek, a to hlavně to, že soupis zásadně si buď vůbec nevšímá nebo málo všímá publikací, vydaných nákladem soukromým (»nákl. vlast.«). I přes odpor některých nakladatelů nelze tyto publikace vylučovati, má-li býti soupis vskutku prací bibliografickou, nejen pouhým katalogem knihkupeckým. Vím dobře o všech nesnázích, ale nelze v tom smlouvati. To je ovšem manko spíše bibliografické a týká se celého soupisu.

Č a.

Dr. JIŘÍ PLESKOT: *Sociální pojištění.* Nákladem Právnického knihkupectví a nakladatelství v Praze, 1934, 8⁰, stran 884, cena Kč 62.—. — Kniha je souborem norem o sociálním pojištění, spolu s výkladem, poznámkami, důvodnými zprávami a judikaturou a obsahuje také všecky předpisy vztažné, jako důležité oběžníky Ústřední sociální pojišťovny, předpisy o t. zv. domáckých dělnících, úmluvy svazů nemocenských pojišťoven, předpisy o výdeji a předpisování léků, o státních starobních podporách, o nemocích z povolání, jakož i zvláštní předpisy pro osoby pensijně pojištěné. Kniha doplněna je časovým přehledem a rejstříkem. Autor zpracoval velmi obsáhlou látku přehledně a i laikovi přístupně.

Dr. Jindřich.

Dr. H. KORKISCH: *Das Čechoslovakische Pensionsversicherungsgesetz.* Nákl. vlast., v Praze, 1934, 8⁰, str. 119, Kč 22.—. — Kniha je druhým vydáním práce autorovy, která vyšla již v roce 1929. Toto druhé vydání je ovšem doplněno všemi normami, které mezi tím vyšly, zvláště také mezistátními úmluvami o sociálním pojištění, jakož i novou judikaturou.

Dr. Jindřich.

DR. STANISLAV HENDRYCH: *Kapesní kalendář pro advokáty a kandidáty advokacie.* — Praha. Čs. Kompas. Kč 22.—. — Dr. Michala Navrátila »quasihereditas« Právnického kalendáře, převzalo nakladatelství Čs. Kompasu, ovšem ve formě mnohem praktičtější. Kompas se dohodl s firmou Stieplovou, že bude jediné on vydávat český kalendář a velmi rozumně se obmezil jen na kalendář pro advokráty. Jeho praktičnost ukazuje se již ve vnější formě, neboť seznam advokátů (podle stavu z konce listopadu 1934) zařadil do samostatného svazečku, protože přece není třeba je míti vždy s sebou. Uspořádání kalendáře svěřil gen. tajemníkovi Dr. St. Hendrychovi. Za kalendářní částí následuje nezbytný diář, velmi dobře uspořádaný (rozevřené dvojlistí vždy obsahuje jeden týden) s údaji nejnutnějších lhůt. Na to po poznámkové části jsou zařazeny obvyklé kalendářové údaje, poplatky, škály, sazby atd., pak místní příslušnost okresních soudů ve Velké Praze a Velkém Brně, pokyny pro advokáty, advokátní tarif a soudní poplatky. Tedy vše zcela účelně a příručně vybráno. Nepochybujeme, že časem se ještě zkušenostmi kalendář zdokonalí a domníváme se, že by své zkušenosti měli advokáti oznámit vydavatelstvu, protože by se leccos dalo dobře zdokonalit, na př. v diáři při údaji o lhůtách. Sami radíme jen jedno: aby eventuelními doplňky kalendář příliš nevzrostl a